

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ „РІВНЕНСЬКИЙ КОЛЕДЖ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ”

Економічне відділення
Циклова комісія економічних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора з навчальної роботи
30 серпня 2024 р.
Людмила БАЛДИЧ

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Цивільний захист охорона праці та безпека життєдіяльності
(назва навчальної дисципліни)

галузь знань _____ 07 Управління та адміністрування _____
(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціальність _____ 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок _____
(шифр і назва напрямку підготовки)

освітня програма _____ Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок _____
(шифр і назва напрямку підготовки)

відділення _____ Економічне відділення _____
(назва відділення)

Цивільного захисту, охорони праці та безпеки життєдіяльності розроблена на основі програми, затвердженої заступником Міністра освіти і науки України Жебровським Б.М. 31.03.2011 року для здобувачів освіти за напрямом підготовки спеціальність 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок. 24.04.2024 року.

Розробник: Біда П. І. к.т.н., викладач-методист

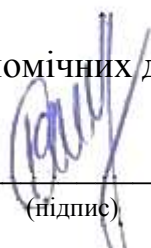
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Програма затверджена на засіданні циклової комісії економічних дисциплін

Протокол від 27 серпня 2024 року № 1

Голова циклової комісії економічних дисциплін

27 серпня 2024 року

(підпис)

Оксана Конончук

(ініціали та прізвище)

Схвалено методичною радою ВСП „РФК НУБіП України”

Протокол від 27 серпня 2024 року № 1

27 серпня 2024 року

Голова

(підпис)

Людмила БАЛДИЧ

(ім'я та прізвище)

1. Опис предмета навчальної дисципліни
„Цивільний захист охорона праці та безпека життєдіяльності”

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-професійний ступінь	
Освітньо-професійний ступінь	фаховий молодший бакалавр
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Характеристика навчальної дисципліни	
Вид	Обов'язкова
Загальна кількість годин	90
Кількість кредитів ECTS	3
Кількість змістових модулів	2
Курсовий проект (робота) (якщо є в робочому навчальному плані)	-
Мова викладання	Українська
Форма контролю	залік
Показники навчальної дисципліни для денної форми навчання	
Форма навчання	денна форма навчання
Рік підготовки	2024-2025
Семестр	3
Аудиторні години:	34 год.
Лекційні заняття	22 год.
Практичні заняття	12 год.
Самостійна робота	56 год.
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи здобувача освіти –	2 год. 3,3 год.

2. Мета навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни полягає у набутті здобувачем освіти компетенція, знань, умінь і навичок для здійснення професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій й природних небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання, а також формування у здобувача освіти відповідальності за особисту та колективну безпеку.

Завдання навчальної дисципліни:

➤ опанування знаннями, вміннями та навичками вирішувати професійні завдання безпеки персоналу та захисту населення в небезпечних та надзвичайних ситуаціях;

➤ формування мотивації щодо посилення особистої відповідальності за забезпечення гарантованого рівня безпеки функціонування об'єктів галузі, матеріальних та культурних цінностей в межах науково-обґрунтованих критеріїв прийнятого ризику.

Засвоївши дисципліну „Основи охорони праці та безпеки життєдіяльності” майбутні молодші спеціалісти повинні знати:

➤ культуру безпеки і ризик-орієнтоване мислення, при якому питання безпеки, захисту й збереження навколишнього середовища розглядаються як найважливіші пріоритети в житті й діяльності;

➤ знання сучасних проблем і головних завдань безпеки життєдіяльності та вміння визначити коло своїх обов'язків з питань виконання завдань професійної діяльності з урахуванням ризику виникнення небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання;

В результаті вивчення дисципліни „Основи охорони праці та безпеки життєдіяльності” молодші спеціалісти у відповідних напрямках підготовки повинні вміти:

➤ володіти сукупністю загальнокультурних та професійних компетенції з питань безпеки життєдіяльності у відповідних напрямках підготовки для вирішення професійних завдань, пов'язаних із гарантуванням збереження життя та здоров'я персоналу ОГ в умовах небезпечних і надзвичайних ситуацій.

➤ вміння оцінити середовище перебування щодо особистої безпеки, безпеки колективу, суспільства, провести моніторинг небезпечних ситуацій та обґрунтувати головні підходи та засоби збереження життя, здоров'я та захисту працівників в умовах загрози і виникнення небезпечних та надзвичайних ситуацій;

➤ здатність приймати рішення щодо безпеки в межах своїх повноважень.

➤ здатність орієнтуватися в основних методах і системах забезпечення техногенної безпеки, обґрунтовано вибирати відомі пристрої, системи та методи захисту людини і природного середовища від небезпек;

- вміння оцінити сталість функціонування об'єкту господарювання в умовах надзвичайних ситуацій та обґрунтувати заходи щодо її підвищення;
- вміння обґрунтувати та забезпечити виконання комплексу робіт на об'єкті з попередження виникнення надзвичайних ситуацій, локалізації та ліквідації їхніх наслідків;
- здатність орієнтуватися в основних нормативно-правових актах в області забезпечення безпеки;
- знання організаційно-правових заходів забезпечення безпечної життєдіяльності та вміння обґрунтувати та забезпечити виконання у повному обсязі заходів з колективної та особистої безпеки;
- вміння забезпечити координацію зусиль виробничого колективу в попередженні виникнення надзвичайних ситуацій та ліквідації їх наслідків;
- вміння ідентифікувати небезпечні чинники природного та техногенного середовищ і віднайти шляхи відвернення їхньої дії використовуючи імовірнісні структурно-логічні моделі;
- вміння оцінити безпеку технологічних процесів і обладнання та обґрунтувати заходи щодо її підвищення;
- вміння обґрунтувати нормативно-організаційні заходи забезпечення безпечної експлуатації технологічного обладнання та попередження виникнення надзвичайних ситуацій;
- обґрунтування та методичне забезпечення проведення навчання серед працівників та населення з питань безпеки життєдіяльності та дій за надзвичайних ситуацій;
- вміння надати допомогу та консультації працівникам та населенню з практичних питань безпеки життєдіяльності та захисту у надзвичайних ситуаціях;
- оцінювати стан готовності підрозділу до роботи в умовах загрози і виникнення НС за встановленими критеріями і показниками та надавати консультації працівникам організації (підрозділу) щодо підвищення його рівня;
- здатність аналізувати механізми впливу небезпек на людину, визначати характер взаємодії організму людини з небезпеками середовища існування з урахуванням специфіки механізму токсичної дії небезпечних речовин, енергетичного впливу та комбінованої дії факторів.

Очікувані результати навчання.

Після вивчення дисципліни „*Основи охорони праці та безпеки життєдіяльності*” у здобувачів освіти формуються такі **компетентності**:

Загальні (ЗК):

- Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.
- Здатність дотримання норм здорового способу життя.
- Здатність використовувати сучасні інформаційні технології для розв'язання різноманітних задач у навчальній та практичній діяльності.
- Уміння працювати у колективі та команді.

➤ Здатність до володіння математичним апаратом відповідної галузі знань, здатність використовувати математичні методи в обраній професії.

Фахові (ФК):

➤ ФК 5. Здатність розуміння необхідності та дотримання правил і вимог охорони праці та виробничої санітарії.

➤ ФК 10. Здатність розпізнавати різні методології розробки і оцінки вартості програмного продукту.

➤ ФК 9. Здатність до знаходження моделей та методів системного аналізу, способів дослідження і оптимізація операцій; традиційних методів і прийоми вирішення задач теорії дослідження операцій.

➤ ФК 6. Здатність використання та застосування інформаційних технологій в обраній спеціальності, організації інформаційних даних різних видів, які сприяють найбільш ефективному вирішенню задач, що виникають у різних ситуаціях на виробництві.

➤ ФК 13. Здатність будувати веб-ресурси відповідно до принципів та технології створення веб-сторінок, мови розмітки веб-компонентів, мови стильових описів та інших прийомів.

Програмні результати навчання (ПРН).

➤ ПРН 5. Самостійне використання інформаційних технологій у навчальному процесі та на виробництві з дотриманням правил щодо захисту життя людини.

➤ ПРН 8. Використовувати основні методи та технології об'єктно-орієнтованого програмування, алгоритмів та структур даних, основами конструювання програмного забезпечення, основи методів та технологій візуального програмування для розробки програмних продуктів.

➤ ПРН 10. Використовувати можливості мережних програмних систем, операційних систем, апаратного забезпечення.

➤ ПРН 11. Застосовувати сучасні уявлення про структуру та архітектуру програмного забезпечення в програмній інженерії.

➤ ПРН 20. Вивчення основних принципів функціонування сторінок в мережі Інтернет; основних прийомів розробки, впровадження та підтримки веб-сайтів.

➤ ПРН 17. Розуміти призначення та функції інструментальних засобів для створення системного програмного забезпечення, основи програмування прикладних та системних задач, порядок розробки системних алгоритмів та програм.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. „Основні правові та нормативні положення про охорону праці та безпеку життєдіяльності“

Змістовний модуль 1 Основні правові та нормативні положення про охорону праці”

Тема 1. Вступ. Загальні поняття та визначення з охорони праці

Задачі і значення охорони праці. Основне законодавство про охорону праці. Нормативно – технічна документація з охорони праці в галузі. Охорона праці жінок і підлітків та неповнолітніх.

Тема 2. Державні органи нагляду і контролю за станом охорони праці на виробництві

Державні органи нагляду і контролю за станом охорони праці на виробництві. Відповідальність за порушення вимог охорони праці. Інструктажі з техніки безпеки та охорони праці. Стандартизація в галузі охорони праці та на виробництві.

Тема 3. Виробничий та побутовий травматизм. Професійні захворювання

Причини виробничого травматизму і професійних захворювань. Методи аналізу травматизму. Небезпечні і шкідливі виробничі чинники.

Змістовний модуль 2 Основи безпеки життєдіяльності

Тема 4. Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення у надзвичайний час

Менеджмент безпеки у „Безпеці життєдіяльності”. Організаційно-функціональна структура захисту населення і територій у НС. Навчання населення діям та способам захисту в разі виникнення НС та аварій. Фінансування заходів з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

Тема 5. Ризик як оцінка небезпеки

Загальна оцінка та характеристика небезпек. Оцінка ризику небезпеки. Управління ризиком. Якісний аналіз ризику.

Тема 6. Надання першої долікарської допомоги потерпілому

Призначення першої допомоги долікарської допомоги та загальні принципи її надання. Надання першої допомоги при враженні діяльності мозку, зупинці дихання та серцевої діяльності. Долікарська допомога при термічних впливах та хімічних опіках. Допомога при отруєнні, ураженні електричним струмом, блискавкою.

Змістовний модуль 3 „Основи цивільного захисту та територій”

Тема 7 Цивільний захист населення та територій

Основні принципи та способи захисту населення та територій від надзвичайних ситуацій. Оповіщення та інформування у сфері ЦЗ. Засоби індивідуального та колективного захисту. Евакуаційні заходи. Медицина катастроф

Тема 8 Надзвичайні ситуації техногенного характеру

Промислові аварії, катастрофи та їх наслідки. Надзвичайні ситуації унаслідок аварій чи катастроф на транспорт. Надзвичайні ситуації унаслідок техногенних пожеж і вибухів. Надзвичайні ситуації унаслідок аварій з викиданням радіаційних речовин. Надзвичайні ситуації соціального та воєнного характеру. Тероризм, його види та фактори.

Тема 9 Надзвичайні ситуації соціального та військового характеру

Соціально-політичні конфлікти. Тероризм, його види та уражаючі фактори. Особливий період. Військовий стан. Права та обов'язки громадян

Тема 10 Надзвичайні ситуації природного характеру

Загальна характеристика надзвичайних ситуацій природного характеру
Надзвичайні ситуації геофізичного характеру. Надзвичайні ситуації геологічного характеру. Надзвичайні ситуації метеорологічного характеру. Надзвичайні ситуації гідрологічного характеру. Надзвичайні ситуації, викликані пожежами в природних екосистемах

Тема 11 Локалізація надзвичайних ситуацій та ліквідація їх наслідків

Організація робіт з реагування на надзвичайні ситуації. Аварійно-рятувальні та інші невідкладні роботи. Життєзабезпечення постраждалих в зонах надзвичайних ситуацій. Ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усьог о	у тому числі			
		л	п	лаб.	с.р.

1	2	3	4	5	6
<i>Змістовий модуль 1 Основні правові та нормативні положення про охорону праці</i>					
<i>Тема 1. Вступ. Загальні поняття та визначення з охорони праці</i>	6	2	-	-	4
<i>Тема 2. Державні органи нагляду і контролю за станом охорони праці на виробництві</i>	6	2	-	-	4
<i>Тема 3. Виробничий та побутовий травматизм. Професійні захворювання</i>	6	2	-	-	4
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	18	6	-	-	12
<i>Змістовий модуль 2 Основи безпеки життєдіяльності</i>					
<i>Тема 4. Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення у надзвичайний час</i>	10	2	-	-	8
<i>Тема 5. Ризик як оцінка небезпек</i>	12	2	2	-	8
<i>Тема 6. Надання першої долікарської допомоги потерпілому</i>	12	2	2	-	8
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	34	6	4		24
<i>Змістовий модуль 3 „Основи цивільного захисту та територій”</i>					
<i>Тема 7. Цивільний захист населення та територій</i>	8	2	2	-	4
<i>Тема 8 Надзвичайні ситуації техногенного та воєнного характеру</i>	8	2	2	-	4
<i>Тема 9 Захист населення та територій від надзвичайних ситуацій</i>	8	2	2	-	4
<i>Тема 10 Надзвичайні ситуації природного характеру</i>	8	2	2	-	4
<i>Тема 11 Локалізація надзвичайних ситуацій та ліквідація їх наслідків</i>	6	2	-	-	4
<i>Разом за змістовим модулем 3</i>	38	10	8	-	20
Усього годин	90	22	12	-	56

5. Темати лекційних, практичних, семінарських занять та зміст самостійного вивчення

№ теми	№ заняття	Вид навчальної діяльності	Назва теми	К-сть годин
<i>Змістовий модуль 1 Основні правові та нормативні положення про охорону праці</i>				
1		лекція 1	Вступ. Загальні поняття та визначення з охорони праці	2
	1	<i>самостійне вивчення</i>	Загальні органи з охорони праці. Кабінети міністрів України	4
2		лекція 2	Державні органи нагляду і контролю за станом охорони праці на виробництві	2
	2	<i>самостійне вивчення</i>		4
	1	практична робота 1	Акт про нещасний випадок, пов'язаний з виробництвом	4
	3	<i>самостійне вивчення</i>	Вивчення управлінського характеру при охороні праці	4
3		лекція 3	Виробничий та побутовий травматизм. Професійні захворювання	2
	2	практична робота 2	Протокол огляду місця, де стався (сталася) нещасний випадок (аварія)	4
	4	<i>самостійне вивчення</i>	Вивчення управлінського характеру при охороні праці	4
<i>Змістовий модуль 2 Основи безпеки життєдіяльності</i>				
4		лекція 4	Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення у надзвичайний час	2
	3	практична робота 3	Ризик як оцінка небезпеки	4
	5	<i>самостійне вивчення</i>	Значення нервової системи життєдіяльності людини	4
5		лекція 5	Ризик як оцінка небезпек	2
	4	практична робота 4	Розрахунок фільтровентиляційного обладнання сховища	2
6		лекція 6	Надання першої долікарської допомоги потерпілому	2
	6	<i>самостійне вивчення</i>	Задачі і значення безпеки життєдіяльності. Класифікація	4
<i>Змістовий модуль 3 „Основи цивільного захисту та територій”</i>				
7		лекція 7	Цивільний захист населення та територій	4
	5	практична робота 5	Розрахунок та визначення основних параметрів при землетрусі	2
	7	<i>самостійне вивчення</i>	Організаційно-функціональна структура безпеки життєдіяльності	4
	8	<i>самостійне вивчення</i>	Психічні особливості людини як чинник її безпеки	4
	6	практична робота 6	Розрахунок та визначення оцінки пожежної обстановки при горінні твердих та рідких горючих речовин	2

8		лекція 8	Надзвичайні ситуації техногенного та воєнного характеру	2
	9	<i>самостійне вивчення</i>	Загальна оцінка та характеристика небезпек. Якісний аналіз ризику	6
9		лекція 9	Захист населення та територій від надзвичайних ситуацій	2
	10	<i>самостійне вивчення</i>	Захисту населення у надзвичайний час	4
10		лекція 10	Надзвичайні ситуації природного характеру	2
	11	<i>самостійне вивчення</i>	Класифікація надзвичайних ситуацій	6
11	12	лекція 11	Локалізація надзвичайних ситуацій та ліквідація їх наслідків	2
	13	<i>самостійне вивчення</i>	Класифікація надзвичайних ситуація	4
Разом				56

6. Індивідуальні завдання

Тема	Вид завдання (реферати, дослідницькі, розрахункові роботи тощо)	Календарні строки і форма контролю
1	2	3
<i>Загальні положення з „Цивільного захисту, охорони праці та безпеки життєдіяльності”</i>		
1. Порядок дослідження сталого функціонування об'єкта господарювання в умовах загрози виникнення надзвичайної ситуації	реферат	вересень
2. Заходи щодо забезпечення життєдіяльності населення у надзвичайних умовах	реферат	вересень
3. Організація укриття співробітників об'єкта господарювання у захисних спорудах цивільного захисту	реферат	вересень
4. Порядок забезпечення діяльності комісій з питань НС	реферат	вересень
5. Основні положення нормативно правових актів України у сфері безпеки життєдіяльності	реферат	вересень
6. Міжнародне гуманітарне право з проблем захисту населення та територій у НС	реферат	жовтень
7. Організація та проведення спеціальної обробки у випадку радіаційного та хімічного забруднення.	реферат	жовтень
8. Аварійно-рятувальні та інші невідкладні роботи в зоні НС	реферат	жовтень
9. Нормативні документи в галузі охорони праці	реферат	жовтень
10. Гігієнічне нормування та профілактичні заходи	реферат	жовтень
11. Організація та проведення спеціальної обробки у випадку радіаційного та хімічного забруднення	реферат	жовтень
12. Стандартизація в охороні праці та управління	реферат	жовтень
13. Державні органи нагляду і контролю за станом охорони	реферат	жовтень
14. Небезпечні та шкідливі фактори пов'язані з пожежами	реферат	жовтень
15. Санітарно – гігієнічні вимоги	реферат	жовтень

16. Ергономічні обґрунтування й оцінка у безпеці життєдіяльності	реферат	жовтень
17. Структура, основні завдання, сили та засоби служби транспортного забезпечення цивільного захисту	реферат	жовтень
18. Евакуація людей з будівель та приміщень	реферат	жовтень
19. Медико – біологічні та соціальні проблеми здоров'я	реферат	
20. Надання першої долікарської допомоги потерпілому	реферат	
21. Організація евакуації учасників навчально-виховного процесу із зони надзвичайної ситуації	реферат	листопад
22. Засоби колективного захисту цивільного населення.	реферат	листопад
23. Підвищення захисних властивостей житлових будівель, квартир та інше	реферат	листопад
24. Обов'язки дорослих щодо дотримання безпеки та захисту дітей	реферат	листопад
25. Навчання студентів діям в умовах надзвичайної ситуації, виховання переконань в необхідності дотримання норм безпечної поведінки	реферат	листопад
26. Аналіз соціально-економічного стану та потенційних небезпек техногенного та природного характеру регіону (підприємства).	реферат	листопад
27. Пожежно-та вибухонебезпечні предмети у побуті	реферат	листопад
28. Правила поведінки при виявленні вибухонебезпечних предметів	реферат	листопад
29. Морально-психологічна підготовка студентів до дій у надзвичайних ситуаціях	реферат	листопад
30. Методика планування, підготовки та проведення цих навчально-практичних заходів з цивільного захисту	реферат	листопад
31. Структура впливу параметрів людського фактору (стрес, недостатній рівень знань, інформації, помилкові дії тощо) на управління безпекою у НС	реферат	грудень

7. Перелік питань на залік

1. Яке значення має охорона праці з соціальної та економічної точок зору?
2. Назвіть основні етапи розвитку охорони праці?
3. Зробіть попередні висновки про стан охорони праці в Україні та інших країнах?
4. Дайте визначення та схарактеризуйте основні поняття в галузі охорони праці.
5. Що являє собою дисципліна “Основи охорони праці”, яка мета та завдання для яких розділів вона складається?
6. Які законодавчі акти визначають основні положення про охорону праці?
7. Перелічіть основні положення Закону України “Про охорону праці”?
8. Які основні принципи державної політики в галузі охорони праці?
9. Які гарантії надані в законодавчому порядку щодо прав громадян на охорону праці?
10. Які пільги та компенсації надаються працівникам за важкі та шкідливі умови праці?
11. Перелічіть найважливіші надбання Закону України “Про охорону праці”.
12. Яким чином здійснюється в Україні соціальний захист потерпілих на виробництві?
13. Перелічіть основні положення Закону України “Про загальнообов’язкове Д державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності”?

14. Які основні послуги та виплати здійснює Фонд соціального страхування від нещасних випадків?
15. Яким чином здійснюється фінансування страхування від нещасного випадку?
16. Перелічіть найважливіші надбання Закону щодо соціального страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання.
17. Сформулюйте основні положення законодавчих актів щодо охорони праці жінок.
18. Сформулюйте основні положення законодавчих актів щодо охорони праці неповнолітніх?
19. Що являють собою державні нормативні акти про охорону праці та яким і чином здійснюється їх кодування?
20. Які нормативні акти про охорону праці діють у межах підприємства?
Які види відповідальності передбачені за порушення законодавства про охорону праці?
22. Яким чином здійснюється міжнародне співробітництво у галузі охорони праці?
23. Які органи здійснюють державне управління охороною праці, в чому полягають їх повноваження?
24. Що являє собою система управління охороною праці (СУОП), як вона реалізовується в межах підприємства?
25. Які основні функції та завдання управління охороною праці та яким чином вони реалізуються?
26. Сформулюйте основні положення щодо служби охорони праці.
27. Сформулюйте основні положення щодо комісії з питань охорони праці підприємства.
28. Як здійснюється навчання з питань охорони праці при прийнятті на роботу та в процесі роботи, а також у закладах освіти?
29. Які існують види інструктажів з питань охорони праці; з ким, як та коли вони проводяться та яким чином оформляються?
30. Який порядок проведення стажування та допуску працівників до роботи?
31. Які органи мають право здійснювати державний нагляд за охороною праці, які їх основні повноваження та права?
32. Хто здійснює громадський контроль за додержанням законодавства про охорону праці? Які їх основні обов'язки та права?
33. Як здійснюється розслідування та облік випадків виявлення хронічних професійних захворювань і отруень?
34. Як здійснюється розслідування та облік аварій?
35. Які існують методи аналізу виробничого травматизму та професійної захворюваності? В чому полягає їх суть?
36. За якими основними показниками оцінюється рівень виробничого травматизму та професійної захворюваності?
37. Які основні причини виробничого травматизму та професійної захворюваності? Перелічіть найважливіші заходи щодо їх попередження?
38. Як можна визначити збитки пов'язані з виробничим травматизмом і захворюваннями працівників?
39. Які кольори безпеки та знаки безпеки праці використовуються на виробництві? Наведіть конкретні приклади?
40. Як здійснюється розслідування та облік нещасних випадків на виробництві?

41. Які заходи та засоби застосовуються для захисту від іонізуючих випромінювань?
42. Які методи та прилади використовуються для радіометричного і дозиметричного контролю та вимірювання? В чому полягає їх принцип роботи?
43. Як класифікуються електромагнітні випромінювання за частотним спектром? Наведіть приклади використання джерел електромагнітних полів радіочастот у різних галузях економіки.
44. Як впливають електромагнітні поля радіочастотного діапазону на організм людини та які рівні допустимого опромінення?
45. Які заходи та засоби застосовуються для захисту працюючих від електромагнітних випромінювань радіочастотного діапазону?
46. Як впливають інфрачервоні випромінювання на організм людини, які допустимі інтенсивності теплового опромінення працюючих, якими засобами та заходами забезпечується захист від інфрачервоного опромінення?
47. Як впливають ультрафіолетові випромінювання на організм людини, які допустимі інтенсивності ультрафіолетових випромінювань, якими засобами та заходами, забезпечується захист від ультрафіолетового опромінення?
48. В чому полягає особливість лазерного випромінювання та в яких галузях економіки використовуються лазерна техніка?
49. Як впливає лазерне випромінювання на організм людини, які гранично допустимі рівні лазерного випромінювання на робочих місцях?
50. Які заходи та засоби безпеки застосовуються для захисту від лазерного випромінювання?
51. Які засоби індивідуального захисту використовуються на виробництві, як вони класифікуються? Дайте характеристику кожного виду ЗІЗ?
52. Перелічіть основні санітарно-гігієнічні вимоги до розміщення підприємств, до виробничих і допоміжних приміщень?
53. Перелічіть основні вимоги до виробничих будівель та споруд?
54. Перелічіть основні вимоги до водопостачання та каналізації?
55. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності. Фактори, що належать до світоглядно – профілактичного характеру.
56. Що таке небезпека. Дати визначення та охарактеризувати.
57. Джерела політичних небезпек. Їх види та характеристика.
58. За якою формулою визначається ризик. Дати визначення ризику.
59. Шляхи зменшення ризику. Типи аналізу.
60. Загальні інструменти управлінського ризику.
61. Категорії серйозності небезпек. Рівні ймовірності небезпек.
62. Попередній аналіз небезпек, дати визначення.
63. ПАН зазвичай виконується у такій послідовності.
64. З яких компонентів складається життєве середовище. Дати характеристику кожному з компонентів.
65. Медико – біологічні та соціальні проблеми здоров'я.
66. Дати визначення здоров'я. Вплив негативних факторів на здоров'я людини.
67. Взаємопов'язані рівні здоров'я як „людина – здоров'я середовище”. Охарактеризувати кожен.
68. Три рівні опису цінності „здоров'я”. Адаптація характеризується та включає в себе такі види.

69 Ознаки близького землетрусу. Що таке інтенсивність. Зсуви, селі і які вони бувають за ступенем.

70 Деякі рекомендації щодо правил поведінки в умовах небезпеки землеустрою.

71 Що таке, на вашу думку, Цивільна оборона. Навіщо вона потрібна?

72 Які завдання вирішує Цивільна оборона?

73 Навіщо потрібна ватно-марлева пов'язка. Від чого вона захищає?

74 Що таке Надзвичайна ситуація? Які Надзвичайні ситуації ви знаєте?

75 Що таке евакуація? Навіщо вона потрібна? Як правильно поводитися під час евакуації?

76 Які сигнали ЦО діють у навчальних закладах?

77 Небезпечні природні явища і як від них захищатися?

78 Які техногенні катастрофи Ви знаєте? Як вони виникають?

79 Як особисто я охороняю довкілля?

80 Які предмети побутової хімії небезпечні? Як правильно ними користуватися?

8. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни „Цивільний захист, охорона праці та безпека життєдіяльності” у навчальному процесі застосовуються такі методи навчання: розповідь, бесіда, лекція, пояснення, демонстрація, ілюстрація, навчальна дискусія, диспут, самостійне виконання практичних завдань, розв'язування задач, виконання вправ.

9. Контроль результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни „Цивільний захист, охорона праці та безпека життєдіяльності” використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи здобувача освіти:

- індивідуальне опитування, фронтальне опитування;
- поточне тестування;
- підсумкове тестування з кожного змістовного модуля;
- письмовий іспит.

Підсумковий рейтинг за семестр з дисципліни „Цивільний захист, охорона праці та безпека життєдіяльності” визначається як середнє арифметичне рейтингів залікових модулів.

9.1. Форми та засоби поточного і підсумкового контролю

Контроль знань студентів здійснюється за модульно-рейтинговою системою.

Засобами діагностики та методами демонстрування результатів навчання здобувачів освіти з дисципліни є:

- модульні контрольні роботи;
- презентація дослідження торгових марок;
- презентації та вступи на семінарських заняттях;
- екзамен.

Зміст курсу дисципліни „Цивільний захист, охорона праці та безпека життєдіяльності” поділений на 3 змістових модулів. Кожний модуль включає в себе лекції, практичні, самостійну роботу здобувача.

У змістовий модуль 1 (ЗМ1) входять теми 1 - 3, у змістовий модуль 2 (ЗМ2) – теми 4 – 6, у змістовий модуль 3 (ЗМ3) – теми 7 - 10.

Після завершення відповідно змістового модуля проводяться *модульні контрольні роботи (МК)*. До модульної контрольної роботи допускаються здобувачі освіти, які опрацювали весь обсяг теоретичного матеріалу в т. ч і матеріал самостійно, виконали практичні роботи, відпрацювали семінарські заняття.

Участь здобувача освіти в контрольних заходах обов'язкова. МК проводиться у письмовій формі, завдання обов'язково включають матеріал, який передбачено до самостійного опрацювання здобувачем освіти. Здобувач освіти, який не виконав вимоги щодо самостійної роботи чи будь якого іншого виду навчальної діяльності, не допускається до складання МК і даний модуль йому не зараховується.

Семестрові бали (семестровий рейтинг) здобувач освіти отримує як середнє арифметичне балів змістових модулів з усіх тем п'ятьох змістових модулів:

Оцінка навчальної успішності здобувачів освіти здійснюється під час семестрового оцінювання у формі екзамену, який передбачає виконання завдань та вирішення практичного завдання.

9.2. Критерії оцінювання результатів навчання

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи, директорської контрольної роботи, усних і письмових відповідей на питання, виконання практичних (лабораторних занять), доповідей на семінарських заняттях, (виконання курсових робіт) – від 0 до 50 балів:

- глибоке, теоретично обґрунтоване розкриття питання; розрахунки, зроблені без помилок, проведено повний аналіз, відображена власна позиція – **48-50 балів**;
- обґрунтоване розкриття питання чи/та розрахунки, зроблені з незначними неточностями, які істотно не впливають на правильність відповіді – **45-47 балів**;
- відповідь не дає повного розкриття питання, не проведено повний аналіз результатів розрахунків, немає власної позиції – **42-44 балів**;
- неповне розкриття питання, доведені до завершення розрахунки але не зроблено їх аналіз; загалом наявні достатні знання – **38-41 балів**;
- питання розкриті фрагментарно, наявні фактологічні помилки під час викладу чи/та помилки під час проведення розрахунків – **34-37 балів**;
- відповідь неповна, наявні суттєві помилки при викладі та проведенні розрахунків – **30-33 балів**; відповідь має значні помилки елементарного рівня – **1-30 бали**;
- відсутність відповіді на питання – **0 балів**.

	Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2	Заліковий модуль 3	Заліковий модуль 4 (Іспит)	Разом
%	20%	20%	20%	40%	100%

Мінімум	0	0	0	0	0
Максимум	50	50	50	50	50

10. Шкала оцінювання

Відсоток правильних відповідей	Рейтинг за п'ятдесятибальною шкалою	Оцінка за п'ятибальною шкалою	Запис у заліковій книжці здобувача освіти та відомості	Оцінка за дванадцятибальною шкалою
97-100	49, 50	5	відмінно	12
93-96	47, 48	5	відмінно	11
90-92	45, 46	5	відмінно	10
85-89	43, 44	4	добре	9
80-84	40, 41, 42	4	добре	8
75-79	38, 39	4	добре	7
69-74	35, 36, 37	3	задовільно	6
65-68	33, 34	3	задовільно	5
60-64	30, 31, 32	3	задовільно	4
менше 60	0-29	2	незадовільно	2

11. Методичне забезпечення

Витяг з навчального плану
 Навчальна (типова) програма
 Програма навчальної дисципліни
 Плани занять
 Конспект лекцій з дисципліни
 Інструкційно-методичні матеріали до практичних занять
 Інструкційно-методичні матеріали до самостійної роботи
 Питання до залік
 Залікові білети
 Навчальний посібник
 Мультимедійний супровід

12. Рекомендована література

Основна

1. Охорона праці: навч. посіб. з практикумом / І. П. Пістун, Л. А. Катренко, Ю. В. Кіт. – Київ : Університетська книга, 2020. – 540 с.

2. Кіт Л. Я. Основи рятування і збереження життя людини, яка перебуває у невідкладному стані / Л. Я. Кіт, Н. В. Наливайко. – Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2020. – 132 с.
3. Іванов, Ю. Ф. Науково-практичний коментар Кодексу законів про працю України : законодавство враховане станом на 01.01. 2020 / Ю. Ф. Іванов. - Київ : "Правова єдність" : Алерта, 2020. - 786 с.
4. Березуцький В. В. Ризик орієнтований підхід в охороні праці / В. В. Березуцький. – [Б. м.] : LAP Lambert Academic Publishing, 2019. – 108 с.
5. Охорона праці та цивільний захист : підручник / О. Г. Левченко, О. І. Полукаров, В. В. Зацарний, Ю. О. Полукаров, О. В. Землянська ; за ред. О. Г. Левченко. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. – 420 с.
6. Безпека життєдіяльності та цивільний захист : підручник / О. Г. Левченко, О. В. Землянська, Н. А. Праховник, В. В. Зацарний. – Київ : Каравела, 2019. – 268 с.
7. Васійчук В.О., Гончарук В.Є., Качан С.І., Мохняк С.М. Основи цивільного захисту: Навч. посібник / Львів, 2010.- 384 с.
8. Олійник П.В. Цивільний захист: підручник для студентів вищих мед.навч.закладів / П.В.Олійник, С.Т.Омельчук, В.В.Чаплик та ін.// Вінниця: Нова книга, 2013.- 350 с.
9. Основи цивільного захисту: Навч. посібник / В.О. Васійчук, В.Є Гончарук, С.І. Качан, С.М. Мохняк.- Львів: Видавництво Національного університету „Львівська політехніка”, 2010. – 417 с.
10. Стеблюк М.І. Цивільна оборона та цивільний захист: Підручник. – 3-ге вид., стереотипне – К.: Знання, 2013 р – 487 с.

Допоміжна

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 23 жовтня 2013 року № 819. Про затвердження порядку проведення навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту. // Урядовий кур'єр від 27.11.2013 № 219.
2. Закон України «Про Цивільну оборону України», № 2974 - XII , 1993р., № 555-XIV, 1999р. Київ.
3. 5. Михайлюк В.О., Халмурадов Б.Д. Цивільна безпека: Навч. посібник- К: центр учбової літератури, 2008- 158 с.
4. Осипенко С.І., Іванов А.В. "Організація функціонального навчання у сфері цивільного захисту". Навчальний посібник. -К., 2008. -286с.
5. Русаловський А.В., Вендичанський В.Н. Цивільний захист: Навч. Посібн./За наук.ред. Запорожця О.І., -К.: АМУ, 2008, -250с.
6. Стеблюк М.І. Цивільна оборона та цивільний захист: Підручник- К: Знання-Прес, 2007.- 487 с.

13. Інформаційні ресурси

1. Кодекс цивільного захисту України [Електронний ресурс] – Чинний від 2012-11-21. : станом на 01.01.2020 р. – К.: ВР України, 2012. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>. – (Закон України)
2. <http://www.dnopr.kiev.ua> - Офіційний сайт Держгірпромнагляду.

3. <http://www.mon.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України.
4. <http://www.mns.gov.ua> - Офіційний сайт Міністерства надзвичайних ситуацій України.
5. <http://www.social.org.ua> - Офіційний сайт Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України.
6. <http://www.nau.ua> - Інформаційно-пошукова правова система „Нормативні акти України (НАУ)”